

Załącznik nr 1 do Uchwały RP nr 2/10/2019/2020
z dnia 15.10.2019 r

**PROGRAM
PROFILAKTYCZNY
PRZEDSZKOLA
PUBLICZNEGO
W TRZEBIEŻY**

wrzesień 2019

WSTĘP

Zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa dzieciom stanowi podstawowe zadanie, przed którym stoją nauczyciele i rodzice. Albowiem w każdym działaniu podejmowanym w przedszkolu czy w domu, staramy się wyeliminować wszelkie zagrożenia i niebezpieczeństwa.

Przedszkole troszczy się nie tylko o wychowanie dzieci, ale prowadzi również działania profilaktyczne, gdyż wychowanie i profilaktyka to procesy współistniejące i uzupełniające się nawzajem.

Profilaktyka to ogół działań zapobiegających niepożądanym zjawiskom w rozwoju i zachowaniu się ludzi. W medycynie sprowadza się do zapobiegania chorobom, propagowania zasad racjonalnego żywienia, hartowania organizmu, prawidłowego łączenia pracy z wypoczynkiem oraz stwarzania warunków sprzyjających rozwojowi organizmu; w pedagogice – do zapobiegania powstawaniu u dzieci niepożądanych przyzwyczajeń i postaw, błędów w uczeniu się lub wad postawy ciała; w pewnym znaczeniu, każde pożądane oddziaływanie pedagogiczne jest jednocześnie działaniem profilaktycznym, wytwarzając, bowiem jakieś wartościowe cechy, jednocześnie zapobiegamy powstawaniu cech niepożądanych lub ich utrwaleniu.

Wraz z rozwojem dziecka i jego samodzielności musimy coraz bardziej liczyć się z koniecznością wyposażenia go w umiejętność przewidywania zagrożeń, unikania ich, a jeśli już zaistnieją – w zdolność do radzenia sobie z trudną sytuacją.

Podstawowym warunkiem prawidłowej realizacji „Programu profilaktyki” jest znajomość psychofizycznej sylwetki dziecka w wieku przedszkolnym oraz świadomość znaczenia systematycznych oddziaływań w procesie kształtowania się właściwych i trwałych postaw.

Dziecko w wieku przedszkolnym charakteryzuje słaba spostrzegawczość, rozproszona i mimowolna uwaga, niski poziom myślenia przyczynowo-skutkowego, słaba orientacja przestrzenno-czasowa, skłonność do ryzykownych, nieprzemyślanych, żywiołowych decyzji. Mała sprawność w wyobrażaniu sobie możliwych skutków podejmowanych działań w połączeniu z niewielkim doświadczeniem życiowym i wąskim zasobem wypróbowanych technik radzenia sobie z różnego rodzaju problemami, stawia dzieci w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia znacznie częściej niż osoby dorosłe.

Wszystkie te cechy wskazują na kierunek oddziaływań wychowawczo-dydaktycznych, na konieczność wyrobienia u dzieci określonych umiejętności, sprawności

i nawyków niezbędnych w przygotowaniu do dalszego życia, by unikać, zapobiegać i możliwie sprawnie pokonywać niebezpieczeństwa.

Program profilaktyczny jest dostosowany do potrzeb rozwojowych wychowanków i wynika z przeprowadzonej diagnozy. W swych oddziaływaniach jest skierowany na dzieci, nauczycieli i rodziców.

Cele ogólne programu:

- wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności skutecznego radzenia sobie w sytuacji zagrożenia,
- nabywanie umiejętności przeciwstawiania się złemu traktowaniu fizycznemu i psychicznemu,
- zdawanie sobie sprawy z konieczności przestrzegania zasad warunkujących bezpieczeństwo własne i innych,
- upowszechnienie wiedzy o zdrowiu i właściwych zachowaniach mu służących i promocja zdrowego stylu życia,
- zapobieganie agresji wśród przedszkolaków,
- usprawnianie motoryki narządów artykulacji i doskonalenie sprawności mięśni artykulacyjnych.

Głównym zadaniem przedszkola w realizacji założonych celów jest:

- zachęcanie dzieci do pokonywania trudności,
- pokazywanie, jak mogą to zrobić,
- wskazywanie różnych rodzajów aktywności przydatnych dla wszechstronnego rozwoju,
- akceptacja siebie i utrwalanie własnego optymizmu niezbędnego w kształtowaniu pozytywnych postaw i zachowań.

Metody pracy

W realizacji programu wykorzystuje się różnorodne metody, przede wszystkim aktywne, by umożliwić dzieciom aktywne doświadczenie i przeżywanie tego, co jest tematem zajęć. Wprowadzać można różne techniki, dostosowując je do wieku dzieci, zainteresowania tematem, umiejętności radzenia sobie z przedstawionymi problemami i poziomu ich aktywności.

Poniżej wymieniono najważniejsze metody, które są pochodną celów i zadań, jakie stawia się w profilaktyce i w całym procesie wychowania:

- metoda organizacji środowiska – według, której podejmowane są przez nauczyciela działania w odniesieniu do właściwej organizacji życia codziennego dzieci i środowiska oraz prezentacja odpowiednich wzorów osobowych,
- metoda przekazu wiedzy – dotycząca sposobów informowania, wyjaśniania i instruktażu, w której nauczyciel oddziałuje na świadomość dziecka; istotna jest zwłaszcza w nowych sytuacjach, gdy brak dzieciom odpowiednich doświadczeń, np. wyjście poza teren przedszkola,
- metoda utrwalania pożądaných zachowań – która polega zarówno na powtarzaniu pewnych czynności oraz zachowań w określonych sytuacjach edukacyjnych, jak i na wykorzystywaniu okazji edukacyjnych, spontanicznie prowokowanych przez dzieci,
- metody aktywizujące – które w trakcie różnorodnych zabaw z dziećmi tworząc specyficzne sytuacje i okazje edukacyjne, mogą wykorzystywać w naturalny sposób dziecięcą twórczą ekspresję; istnieje cała gama metod aktywizujących dzieci, np. drama, narracja, techniki twórczego myślenia oraz analogia personalna, fantastyczna i symboliczna, a także konkursy i rozmaite techniki plastyczne.

Kreatywna postawa nauczyciela pozwala na przekazywanie dziecku niezbędnych wiadomości i wdrażanie pewnych pozytywnych przyzwyczajzeń i nawyków, a także na podjęcie prób „uświadomienia” sobie przez samo dziecko ich znaczenia – w odniesieniu do jego własnego życia, nie przez pryzmat konieczności wymaganej przez dorosłych, lecz jako „wartości” dla niego samego. Najważniejsze, bowiem jest wyjaśnienie dziecku (stosownie do jego wiedzy i wieku) konieczności oraz sensu określonych form zachowań. Znaczącą rolę odegra tu tworzenie swoistego kodeksu postępowania w określonych sytuacjach, czy to w formie graficznej, czy umownej, oraz wspólne ich respektowanie (przez nauczyciela, dzieci i inne

osoby). W przypadku nauczyciela wzorzec osobowy będzie przemawiał do dziecka bardziej niż słowo.

Zagadnienia

Program obejmuje następujące zagadnienia:

1. Kontakty z dorosłymi.
2. Bezpieczeństwo na drodze.
3. Bezpieczeństwo własne i innych na terenie przedszkola.
4. Zdrowy styl życia.
5. Agresja i przemoc.
6. Ochrona p/poż.
7. Bezpieczeństwo podczas zabawy.
8. Sytuacje nietypowe.
9. Żywność.

Każda część zawiera ogólną charakterystykę zagadnienia, szczegółowe cele profilaktyki oraz procedury ich realizacji.

I. KONTAKTY Z DOROSŁYMI

Bezpieczeństwo i zdrowie dziecka to jedne z podstawowych zadań, przed którymi stają rodzice i nauczyciele. W przypadku małych dzieci wszelkie działania służą eliminowaniu zagrożeń i niebezpieczeństw. Jednakże rozwój dziecka i jego samodzielność stawia przed nami nowe wymagania i konieczność wyposażania go w umiejętność przewidywania niebezpieczeństw i zagrożeń, unikania ich, a jeśli zaistnieją - w zdolność radzenia sobie z trudną sytuacją.

Małe doświadczenie życiowe, niewielki zasób wypróbowanych technik radzenia sobie z problemami oraz niewykształcone, asertywne zachowania w trudnych, niecodziennych

sytuacjach powodują, że dzieci pozostają bardzo często w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia i są bezradne wobec problemów.

Przedszkole od najwcześniejszych lat powinno uczyć dzieci oceniać okoliczności i elementy niebezpieczeństw, uczyć jak unikać niebezpiecznych sytuacji lub jak z nich wybrnąć, kiedy już zaistnieją oraz kształtować umiejętność mówienia "nie" i postawę ograniczonego zaufania wobec osób nieznanymi.

Cele szczegółowe:

- dostarczenie wiedzy o zagrożeniach,
- wyposażenie dzieci w umiejętność radzenia sobie w trudnej sytuacji,
- wytrenowanie ważnej umiejętności skutecznego odmawiania (asertywność),
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa,
- nabycie umiejętności rozpoznawania i nazywania uczuć swoich i innych ludzi,
- zwiększenie poczucia własnej wartości,
- rozwijanie umiejętności interpersonalnych,
- przestrzeganie zakazu wychodzenia z przedszkola z osobą nieznaną,
- przestrzeganie zakazu próbowania słodyczy otrzymanych od osób nieznanymi.

Zadania do realizacji:

1. Promowanie postaw asertywnych.
2. Poszerzenie wiedzy na temat praw dziecka.
3. Kształtowanie umiejętności życiowych.

Przykładowe formy realizacji:

1. Organizacja zajęć prowadzonych przez specjalistów na temat „złego dotyku”.
  2. Cykl zajęć i rozmów z dziećmi na temat „złego dotyku”:
  3. „Uwaga -obcy”: nauka zachowań w przypadku zaczepiania przez osoby nieznanymi: ograniczone zaufanie do obcych dorosłych (np. teatrzyk kukielkowy, słuchanie utworów literackich).
- „Jak lubię a jak nie lubię być dotykany”,
  - „Kto może mnie oglądać lub dotykać, a komu nie wolno tego robić?”,

- „Moje ciało- najbardziej prywatna własność”.

Treści:

- osoba zagrażająca bezpieczeństwu dziecka może wzbudzać zaufanie,
  - przedmioty, którymi się posługuje mogą wydawać się atrakcyjne (słodycze, zabawki).
1. Blok tematyczny: „Nie, dziękuję” -zajęcia na temat asertywności (z wykorzystaniem bajek).
  2. Rozmowy na temat zakazu wychodzenia z przedszkola z osobami obcymi.
  3. „Mój przyjaciel policjant”- spotkanie z policjantem w Przedszkolu,
(konkurs plastyczny).
  1. „Mam prawo”- uświadamianie dzieciom ich praw (podczas zabaw, zajęć i rozmów).
  2. Warsztaty dla nauczycieli: „Jak skutecznie informować dzieci o zagrożeniach”.
  3. „Jestem kimś ważnym, wartościowym i potrzebnym” - zabawy i zajęcia kształtujące u dziecka poczucie własnej wartości.
  4. Warsztaty dla nauczycieli: „Jak zapobiegać przejawom krzywdzenia emocjonalnego dzieci”.
  5. Warsztaty dla nauczycieli i rodziców n/t „złego dotyku”.

Oczekiwane umiejętności i wiadomości:

Dziecko:

- wie, do kogo się zwrócić w trudnej sytuacji,
- potrafi być asertywne,
- umie troszczyć się o własne bezpieczeństwo,
- radzi sobie z przejawami złego zainteresowania ze strony dorosłych,
- zdaje sobie sprawę z zagrożeń,
- przestrzega zakazu przyjmowania słodyczy i innych rzeczy od osób obcych,
- potrafi rozróżnić, co jest dobre a co złe,
- potrafi powiedzieć „nie” w sytuacjach zagrożenia,
- umie szukać pomocy (zna numer telefonu na policję),

- potrafi rozmawiać z obcymi przez telefon i domofon, grzecznie i stanowczo odmawia wpuszczenia obcych do domu.

II. BEZPIECZEŃSTWO NA DRODZE

Zgodnie z Kodeksem Drogowym siedmioletnie dziecko staje się pełnoprawnym uczestnikiem ruchu drogowego (może się samodzielnie poruszać się po drogach). Obowiązek przygotowania dziecka do uczestnictwa w ruchu drogowym spoczywa na rodzicach, opiekunach i nauczycielach przedszkoli. Wiek przedszkolny jest najbardziej właściwy do wyrabiania u dzieci umiejętności, nawyków koniecznych w późniejszym ich życiu. Jest to również dogodny moment rozpoczęcia edukacji drogowej, niezbędnej do bezpiecznego poruszania się po drogach.

Cele szczegółowe:

- wyposażenie dzieci w niezbędne umiejętności warunkujące radzenie sobie w napotkanych sytuacjach trudnych,
- podjęcie współpracy ze służbami miejskimi w celu podniesienia bezpieczeństwa dzieci w drodze do przedszkola (bezpieczne i kulturalne uczestnictwo w ruchu drogowym),
- wdrażanie do właściwego zachowania się w ruchu drogowym,
- zapoznanie się z nazwami i znaczeniem znaków drogowych,
- poznanie pracy funkcjonariuszy policji,
- kształtowanie umiejętności zwracania się do policjanta w trudnych sytuacjach,
- wdrażanie do zachowania szczególnej ostrożności w środkach lokomocji i na przystankach,
- doskonalenie umiejętności zapamiętywania numerów alarmowych.

Zadania do realizacji:

1. Policjant nasz przyjaciel.
2. Bezpieczne zachowanie na drodze (pory dnia i roku).

3. Jazda środkami lokomocji, kulturalne zachowanie się na przystankach.
4. Podstawowe zasady poruszania się po drogach.
5. Numery alarmowe.
6. Blok tematyczny: „Uśmiech dla Policjanta- Jak przedszkolak idzie drogą”

Oczekiwane umiejętności i wiadomości:

Dziecko:

- zna swoją drogę do przedszkola,
- potrafi bezpiecznie poruszać się po drodze,
- stosuje pięć zasad przechodzenia przez jezdnie,
- stosuje się do sygnalizacji świetlnej,
- zna wybrane znaki drogowe,
- zna zawód policjanta,
- rozumie konieczność zwracania się do policjanta w trudnych sytuacjach(„Przygoda z małpką”)
- zna zagrożenia wynikające ze złych warunków atmosferycznych w różnych porach roku,
- rozumie konieczność stosowania elementów odblaskowych,
- umie kulturalnie zachować się w środkach komunikacji publicznej,
- rozumie konieczność bezpiecznego zachowania się na przystankach,
- sprawnie i bezpiecznie wsiada i wysiada z autobusu,
- rozumie pojęcie „uczestnik ruchu drogowego”,
- zna i rozumie podstawowe przepisy ruchu drogowego,
- zna numery alarmowe,
- umie wykorzystać zdobyte wiadomości i umiejętności.

III. BEZPIECZEŃSTWO WŁASNE I INNYCH NA TERENIE PRZEDSZKOLA.

Bezpieczeństwo odgrywa istotną rolę w życiu dziecka, zwłaszcza małego, w jego powolnym dochodzeniu do coraz to większej samodzielności i w uniezależnianiu się od otoczenia oraz osób dorosłych. Dziecko musi nauczyć się przewidywać i radzić sobie w sytuacjach zagrożenia poprzez właściwą ocenę niebezpieczeństwa. Pozostawiając dziecku możliwie dużo swobody, powinno się jak najwcześniej uświadomić mu różne zagrożenia, które mogą wystąpić w jego najbliższym otoczeniu. To nie tylko wdrażanie go do przestrzegania zakazów i nakazów, ale przyzwyczajanie do „pewnych” ograniczeń jego wolności.

Cele szczegółowe:

- poznawanie zasad warunkujących bezpieczeństwo własne i innych na terenie przedszkola,
- przestrzeganie zakazu prowokowania sytuacji zagrażających bezpieczeństwu.

Zadania do realizacji:

1. Przestrzeganie przyjętych form zachowań.
2. Dbanie o własne zmysły i higienę układu nerwowego(np. hałas)
3. Dbanie o bezpieczeństwo własne i innych.

Przykładowe formy realizacji:

1. Wykorzystywanie pomocy multimedialnych przedstawiających potrzebę przestrzegania zasad bezpieczeństwa.
2. Wykorzystywanie podczas zajęć historyjek obrazkowych, teatrzyków, opowiadań, literatury dziecięcej.
3. Utrwalanie wiedzy i umiejętności dziecka w zabawach ruchowych, tematycznych, dydaktycznych.

Oczekiwane umiejętności i wiadomości:

Dziecko:

- rozumie że zachowania typu:

podstawianie nogi, spychanie z urządzeń, sypanie piaskiem w oczy itp. może zagrażać, bezpieczeństwu własnemu i innych,

- sygnalizuje konieczność oddalenia się z miejsca zabaw czy zajęć,
- korzysta ze sprzętu i zabawek zgodnie z zasadami ich użytkowania,
- rozumie konieczność takiego poruszania się na terenie przedszkola, aby nie zagrażało to bezpieczeństwu innych (np. bieganie tylko w ogrodzie lub w zabawach organizowanych przez nauczycielkę),
- informuje nauczycielkę o sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu, zarówno własnemu, jak i innych,
- przestrzega zakazu wkładania do nosa, uszu, gardła ciał obcych,
- potrafi porozumiewać się umiarkowanym tonem głosu,
- wie, jakie są funkcje poszczególnych narządów zmysłu,
- rozumie potrzebę odpoczynku i relaksu,
- bezpiecznie posługuje się przyborami np. nożyczki, dziurkacz,
- nie bawi się zapalkami, lekarstwami, środkami chemicznymi, urządzeniami elektrycznymi, znalezionymi odpadkami czy nieużytkami np. zbite szkło, brudne opakowania.

IV. ZDROWY STYL ŻYCIA

Dzieciństwo jest tym okresem w życiu człowieka, w którym kształtują się jego postawy determinujące aktualne i przyszłe zachowania dotyczące zdrowia. Utrwalone wówczas przyzwyczajenia i nawyki decydują o jego późniejszym stylu życia.

Zdrowy styl życia to dominacja właściwych zachowań sprzyjających zdrowiu, do których zaliczamy: odpowiednią aktywność ruchową, racjonalne żywienie, utrzymanie czystości ciała i otoczenia, zachowanie bezpieczeństwa, utrzymywanie właściwych relacji między ludźmi, nieuleganie nałogom, radzenie sobie ze stresem, umiejętność czerpania radości z życia.

Promowanie zdrowego stylu życia warto rozpoczynać jak najwcześniej – już w przedszkolu i włączać w te działania również rodziców dzieci oraz instytucje działające na rzecz edukacji. Albowiem tylko przy ich udziale możliwe jest w pełni skuteczne oddziaływanie na dzieci i stwarzanie im okazji do gromadzenia doświadczeń i kształtowania prozdrowotnych wyborów. Ważne jest, by działania domu i przedszkola były ujednolicone w stosunku do dziecka. Budowanie „świadomości prozdrowotnej” poprzez edukację oznacza nie tylko wzbogacanie wiedzy, ale i odpowiedzialność za własne zdrowie.

Upowszechnienie wiedzy o zdrowiu i właściwych zachowaniach mu służących, promocja zdrowego stylu życia, to główne cele profilaktyki prozdrowotnej.

Podstawą dbałości dziecka o własne zdrowie powinna być koncentracja jego uwagi na własnym organizmie jako wartości. Wyposażenie wychowanków w elementarną wiedzę o człowieku i higienie życia, to kolejny cel tej profilaktyki. Dziecko w wieku przedszkolnym powinno znać konkretne zachowania, przyzwyczajenia i nawyki odnoszące się do tego, co nazywamy zdrowym stylem życia.

Celem profilaktyki prozdrowotnej jest nie tylko przekazanie wiedzy o tym, co jest korzystne lub szkodliwe dla zdrowia, ale przede wszystkim rozwijanie umiejętności i nawyków, które pomogą skutecznie wykorzystać tę wiedzę.

Pamiętajmy o tym, że dobry stan zdrowia dziecka warunkuje jego dobre samopoczucie, większą odporność organizmu oraz umożliwia mu systematyczne uczęszczanie do przedszkola, a także ułatwia zabawę i naukę.

Zadania do realizacji:

1. Higiena otoczenia.
2. Higiena osobista.
3. Kulturalne i estetyczne zachowanie się podczas posiłków.
4. Zdrowe odżywianie się.
5. Propagowanie zdrowego stylu życia i uświadamianie zagrożeń ze strony uzależnień.
6. Zapobieganie chorobom (np. otyłości)
7. Aktywności ruchowa z profilaktyką wad postawy.
8. Kształtowanie potrzeby rozwijania sprawności fizycznej i nawyku uprawiania sportu.
9. Zapobieganie nadmiernemu korzystaniu z urządzeń multimedialnych.

Oczekiwane umiejętności i wiadomości:

Dziecko:

- dba o własny wygląd,
- dba o wygląd otoczenia np. własna półeczka, sala itd.,
- prawidłowo myje ręce i zęby, potrafi właściwie zachować się w łazience,
- samodzielnie korzysta z toalety,
- samodzielnie posługuje się chusteczką do nosa, grzebieniem,
- dba o czystość ciała i ubrania,
- prawidłowo posługuje się sztućcami,
- nie rozmawia z „pełną buzią”,
- dba o estetykę stołu podczas jedzenia,
- je zdrowe produkty: mleko i jego przetwory, ciemne pieczywo, warzywa, owoce,
- przewycięża niechęć do niektórych pokarmów i potraw,
- rozumie znaczenie umiaru w jedzeniu słodczy,
- ubiera się odpowiednio do pogody,
- bawi się i ćwiczy na dworze, chodzi na spacer i wycieczki, uprawia sport,
- hartuje organizm, wie jak zapobiegać zmarznięciu i przegrzaniu,
- zna sposoby przeciwdziałania zarażeniu się chorobami: zasłania usta podczas kaszlu, a nos podczas kichania (przedramieniem)
- myje ręce po korzystaniu z toalety oraz przed posiłkami,
- myje owoce i warzywa przed jedzeniem,
- pije wodę mineralną,
- nie zbiera nieznanych owoców i roślin,
- unika hałasu i nie wszczyna go,
- wie, jak ważny dla zdrowia ludzi jest zawód lekarza (wycieczka do gabinetu lekarskiego),
- rozumie potrzebę kontrolowania i leczenia zębów (wycieczka do gabinetu stomatologicznego),

- rozumie potrzebę stosowania szczepień (prelekcja pielęgniarki w przedszkolu),
- zgłasza dorosłym dolegliwości odczuwane przez siebie lub zauważone u innych,
- utrzymuje prawidłową postawę ciała,
- wykonuje ćwiczenia organizowane w przedszkolu (przeciwdziałające wadom postawy oraz przeciw płaskostopiu).
- chętnie uczestniczy w zajęciach sportowych.
- wie, że istnieją substancje, które mogą zagrażać jego zdrowiu i życiu.
- przestrzega zakazu przyjmowania słodyczy i innych produktów spożywczych od osób obcych.
- wie, że nadmierne korzystanie ze smartfonów, komputerów i gier multimedialnych obciąża układ nerwowy i wzrok .

Przykładowe formy realizacji:

- 1.Owocowo- warzywne przyjęcia urodzinowe.
- 2.Posługiwanie się wazami, półmiskami, serwetkami i sztućcami.
- 3.Dzieci 5,6 letnie posługiwanie się nożem.
- 4.Samodzielne przygotowywanie śniadań przez dzieci 5,6 letnie.
5. Organizowanie zabaw ruchowych, ćwiczeń gimnastycznych, zachęcanie do aktywności ruchowej.
6. Cykl zajęć dotyczący kształtowania prawidłowych nawyków zdrowotnych.
7. Pogodanki i warsztaty dla rodziców.

V. AGRESJA I PRZEMOC

Agresja jest problemem wielopłaszczyznowym. Dlatego też różne bywają akcje i reakcje agresywne. Trzeba poznać wczesne ich oznaki i przyczyny, poznać „głośne” i „ciche” formy agresji. Chcąc walczyć z agresją, musimy wiedzieć, że złość jest zdrowa, że jednoznaczne słowa oczyszczają atmosferę i jak rozwiązane konflikty łączą skłócone wcześniej osoby lub strony.

Co oznacza pojęcie „agresja w przedszkolu? To nic innego jak: kłótnie, sprzeczki, przezwiska, obraźliwe słowa, ciągnięcie za włosy, prowokacja, popychanie, bicie, szczypanie, gryzienie, kopanie, zabieranie i niszczenie zabawek, wyśmiewanie, drwienie, dokuczanie. Agresja to

również brak przyzwolenia na przyłączenie się do zabawy, wykluczenie kogoś z rozmowy, zabawy, zemsta, groźba, dręczenie, onieśmianie.

Musimy się dokładnie przyjrzeć, aby stwierdzić, że nie istnieje agresja bez przyczyny, z czystej złośliwości czy też w obronie siebie i innych lub w celu przeforsowania swojej racji. Dziecko broni się, aby było jak najmniej ograniczone w swoim działaniu, broni się przed atakiem, broni przedmiotów i terytorium, broni pomysłów na zabawy i swoich planów, chce doświadczać i być samodzielne. Jest to naturalna potrzeba badania świata, potrzeba ruchu, ciekawości. W przypadku agresywnego zachowania mamy do czynienia ze zwróceniem na siebie uwagi, osiągnięcia wpływów i uznania oraz zmiany istniejących okoliczności.

Agresja jest nieodłączną częścią naszego życia. Jeśli jednak przybiera ona formę pogardy dla człowieka prowadzi do przemocy oraz destrukcji, należy ją odrzucić. Z drugiej strony jest ona potrzebna, gdyż nikt w sposób trwały nie potrafiłby zwracać uwagi na swoje potrzeby, nie byłyby one zaspokajane. Nikt też nie czułby się dobrze w grupie, ponieważ nie znałby swojego miejsca.

Dzieci wiedzą dobrze, że w agresji musi być umiar. Już małe dzieci czują się w grupie silniejsze, są gotowe wystąpić przeciwko pojedynczym osobom: obrażać je, wykluczyć, atakować siłą grupy. Widząc takie działanie, musimy reagować natychmiast. Zwrócić uwagę poszczególnym osobom na ich działanie i jego skutki. Agresja zawsze przeszkadza; naturalnie najbardziej tym, których dotyczy, ale również innym dzieciom, którym uniemożliwia zabawę i inne zajęcia. Agresja to podniesiony głos, krzyk, wybuch złości, potok wyzwisk, rękoczynny. Rzadko kiedy można zignorować takie zachowania. Ponieważ zakończenie nie jest możliwe do przewidzenia, dlatego trzeba zareagować. Nie pomoże tu strategia „Jutro o tym porozmawiamy, przypomnijcie mi o tym”. Konieczne w przypadku agresji jest działanie natychmiastowe.

Cele szczegółowe:

1. Rozwijanie umiejętności zgodnego współżycia i współdziałania z rówieśnikami i najbliższym środowiskiem oraz umiejętności polubownego rozwiązywania spraw konfliktowych i dochodzenia do kompromisu.
2. Korzystanie z pomocy i doradztwa nauczycieli w sytuacjach trudnych i konfliktowych. Umiejętności przeproszenia kolegi za niewłaściwe zachowanie.
3. Uczenie się samodzielnego, kulturalnego rozwiązywania zaistniałych konfliktów zgodnie z ustalonymi normami postępowania i przestrzegania podstawowej zasady, że nie wolno nikogo krzywdzić.

4. Sprzeciwianie się przemocy fizycznej wobec siebie i innych dzieci ze strony rówieśników i dorosłych.
5. Nabywanie umiejętności przeciwstawiania się złemu traktowaniu fizycznemu i psychicznemu ze strony innych.
6. Uświadamianie sobie, że przemoc (bicie, zabieranie zabawek, zmuszanie do jakichś czynności) jest rzeczą złą. Potępienie takiego zachowania.

Zadania do realizacji:

1. Kształtowanie podstawowych postaw moralnych np. życzliwości, tolerancji, sprawiedliwości, odpowiedzialności.
2. Tworzenie więzi uczuciowej z rodziną i środowiskiem, w którym dziecko wzrasta.
3. Rozwijanie umiejętności polubownego rozwiązania spraw konfliktowych i dochodzenie do kompromisu.
4. Rozwijanie umiejętności rozróżniania dobra od zła.
5. Uświadomienie złożoności otaczającego świata i czyhających zagrożeń.
6. Uświadomienie dzieciom swoich praw i obowiązków.

Przykładowe formy realizacji:

1. Omówienie Konwencji o Prawach Dziecka oraz zgromadzenie literatury dla dzieci oraz zbioru konspektów traktujących ten temat.
2. Przedstawienie Konwencji o Prawach Dziecka.
3. Z dziećmi o prawach dziecka - zajęcia.
4. Graficzne opracowanie plakatów "Prawa Dziecka" - wzbogacanie ich w zdjęcia z życia przedszkolnego i rodzinnego.
5. Wypracowanie wspólnie z dziećmi norm postępowania i powinności moralnych.
6. Spotkania z psychologiem i pedagogiem - pomoc dla dzieci znerwicowanych i agresywnych.
7. Współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.
8. Zorganizowanie wystawy prac plastycznych "Przemocy - nie!"
9. Rodzinny Piknik - Dni Rodziny spotkanie integracyjne ludzi różnych środowisk - pokazanie rodzicom, w jaki sposób można spędzić wolny czas ze swoim dzieckiem.

10. Prowadzenie zajęć dotyczących praw dziecka, przyjaźni, uczuć.

11. Nauka akceptowanych społecznie form pozbywania się, odreagowywania złości np.:

- skrzynia złości lub pudełko z gazetami, które można gniesć do woli,
- malowanie jaskrawymi farbami na dużych arkuszach papieru,
- "ludzik złości" - skarpeta z namalowaną twarzą, do której można włożyć rękę i powiedzieć jej o swoim zdenerwowaniu,
- przebiegnięcie się wzdłuż ogrodzenia,
- woreczek złości, w którym zamykamy złość.

1. Warsztaty dla rodziców:

- „Jak reagować, gdy moje dziecko zachowuje się agresywnie”?
- „Co normalne i nienormalne w zachowaniu mojego dziecka”? – wspomaganie rozwoju”.

1. Zabawy dla dzieci:

- „Moja wielka złość” - dzieci poznają własne emocje i uczucia, uczą się, jak sobie z nimi poradzić, jak je pozytywnie wykorzystać,
- „Strach ma wielkie oczy” - dzieci oswajają swój strach, uczą się, w jaki sposób przestraszyć swój strach, jak go wysłać w kosmos (bajka wychowawcza)
- „Dobra ciotka Konwencja” - prawa dziecka, prawa człowieka, asertywność,
- „Kto jest moim przyjacielem” - na podstawie bajki o Czerwonym Kapturku dzieci dowiadują się, jakie konsekwencje powoduje np. rozmowa z kimś obcym,
- „Jestem zły” - nie chodzi tutaj o awantury, ale o odegranie jej w zabawie przez dzieci, zainscenizowanie dzięki zręcznej motywacji złości, rozczarowania, rozpacz, radości itp. Możliwość wykrzyczenia całej swojej złości, pokazania rozczarowania, zatopienia się w smutku daje dzieciom dużą przyjemność. Przeżywają siebie jako głośne, silne, zasmucone i spontaniczne. To przeżycie zasila konto rozwijającej się pewności siebie. Takie ćwiczenia trzeba zasilać rozmową, pytaniami typu: kiedy się strasznie rozłościłeś, co wtedy zrobiłeś, czy było to dobre, a może nie było wcale dobre, czy zrobiłbyś to jeszcze raz, dlaczego tak lub nie? Można taką podróż odbyć do przygód książkowych bohaterów, gdzie często ukazane jest nieludzkie postępowanie (seria Bajki wychowawcze).

1. **14.** Prowadzenie ćwiczeń i zabaw interakcyjnych, dotyczących sytuacji z życia codziennego, a także ćwiczenia uczące rozpoznawać przyczyny wściekłości i agresji, lepszego zrozumienia siebie i innych ludzi, budowania poczucia własnej wartości i silnej osobowości, nawiązywania nieagresywnych kontaktów, pokojowego rozwiązywania konfliktów.

Oczekiwane umiejętności i wiadomości:

Dziecko:

- zna zasady zachowania się w przedszkolu,
- zna wybrane prawa dziecka,
- zna różne sposoby na pokonywanie złości,
- umie nazwać i odróżnić formy agresji,
- umie reagować na przejawy agresji,
- umie nazwać swoje uczucia,
- potrafi utożsamić się z inną osobą,
- potrafi wyrazić swoją opinię w sposób przyjazny.

VII. OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Kształtowanie pozytywnych i bezpiecznych postaw i zachowań dzieci w wieku przedszkolnym w sytuacjach trudnych, zagrażających zdrowiu jest bardzo ważne. Dzieci w wieku przedszkolnym szybko i łatwo przyswajają wiedzę. Nie mają problemu z opanowaniem prostych zasad dotyczących bezpieczeństwa i prostych czynności ratowniczych. Jednocześnie właśnie dzieci w tym wieku narażone są na wiele niebezpieczeństw i dlatego wiedza i umiejętności z zakresu bezpieczeństwa powinny być nabyte przez dzieci właśnie na tym poziomie edukacji.

Cele szczegółowe:

- Dziecko zna przyczyny powstawania pożarów,
- Potrafi określić zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia (ogień w domu, w lesie, w najbliższym otoczeniu- pożar we własnym mieszkaniu, w mieszkaniu sąsiednim, podczas zadymienia korytarza, klatki schodowej),
- Zna numery telefonów alarmowych,
- Rozumie konieczność przestrzegania zasad ochrony przeciwpożarowej.

Zadania:

1. Właściwe reagowanie na alarm pożarowy.

2. Znajomość znaków ewakuacyjnych.

3. Znajomość zasad zachowania się podczas ewakuacji z budynku przedszkola.

Formy realizacji:

1. Udział w próbnych alarmach przeciwpożarowych.
2. Nawiązanie współpracy ze Strażą Pożarną- wycieczka do remizy.
3. Cykl zajęć edukacyjnych „Pali się”

Oczekiwane umiejętności i wiadomości:

Dziecko:

- Wie, jak zachować się na wypadek pożaru,
- Zna znaczenie znaków drogi ewakuacyjnej,
- Zna numery alarmowe,
- Wie, co to jest pożar i jakie niesie zagrożenia.

VIII. BEZPIECZEŃSTWO PODCZAS ZABAWY

Poza przedszkolem dzieci przebywają w bardzo różnych miejscach, tj. las, park, nad wodą, plac zabaw; mają do czynienia z przedmiotami mechanicznymi, środkami chemicznymi, a także

mają kontakt z różnymi zwierzętami. Zadaniem dorosłych jest wyposażenie dzieci w wiedzę o niebezpieczeństwach płynących ze świata zewnętrznego.

Zadania:

1. Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zabawy.
2. Przestrzeganie zasad zachowania się w stosunku do zwierząt.

Cele szczegółowe:

- Dziecko zna podstawowe zasady zachowania się nad wodą, w lesie, na placu zabaw, podczas zabawy w domu, w kontakcie z przedmiotami mechanicznymi, itd.
- Wie, czym są środki chemiczne stosowane w gospodarstwie domowym,
- Potrafi umiejętnie zachować się w kontakcie ze zwierzętami,
- Zna sposoby zachowania się na wypadek ataku psa.

Oczekiwane wiadomości i umiejętności:

Dziecko:

- Wie, jak zachować się w sytuacji niespodziewanego spotkania się ze zwierzęciem w jego środowisku naturalnym,
- Wie, jak zachować się w sytuacji ataku psa,
- Wie, czym są środki chemiczne stosowane w gospodarstwie domowym,
- Zna podstawowe zasady zachowania się nad wodą, w lesie, parku, na placu zabaw, w kontakcie z urządzeniami mechanicznymi.

Formy realizacji:

1. Zabawy tematyczne.
2. Historyjki, plansze, literatura, graficzne pomoce dydaktyczne.
3. Spotkanie z psem policyjnym i jego treserem.
4. Opowiadania z serii Gapcio i Antosia.
5. Blok tematyczny „Baw się ze mną”

IX. SYTUACJE NIETYPOWE

Dzieci narażone są na niebezpieczeństwo nawet znajdując się pod troskliwą opieką dorosłych. Naszym celem jest wyposażenie dzieci w wiedzę na temat sposobów radzenia sobie w sytuacjach nietypowych.

Do sytuacji nietypowych możemy zaliczyć:

- Zagubienie w lesie,
- Zagubienie się w dużym skupisku ludzi,
- Zagubienie się w mieście,
- Zacięcie w windzie.

Cele szczegółowe:

- Dziecko posiada umiejętność zachowania się w sytuacji zagubienia się w lesie, dużym skupisku ludzi, np. podczas festynów czy w dużym sklepie, lub w mieście,
- Wie, kogo może prosić o pomoc,
- Potrafi zachować spokój i wezwać pomoc w przypadku zacięcia w windzie,

Zadania:

1. Posiadanie wiedzy na temat zachowania się w sytuacjach nietypowych tj. zagubienie w lesie, zagubienie się w dużym skupisku ludzi, zagubienie się w mieście, zacięcie w windzie.

Przykładowe formy realizacji:

1. Literatura, np. „Przygoda z małpką”

2. Odgrywanie scenek na podstawie rozmów, opowiadań, historyjek obrazkowych.
3. Spotkanie z Policjantem.
4. Dostarczanie dzieciom właściwych wzorów zachowania w sytuacji zagrożenia.
5. Blok tematyczny- „Co robić- zostałem sam”

Oczekiwane wiadomości i umiejętności:

Dziecko:

- Wie, kogo prosić o pomoc w sytuacjach trudnych,
- Potrafi zachować spokój i wezwać pomoc w sytuacji zagrożenia,
- Zna swoje imię, nazwisko i adres,
- Jest świadome, że powinno mieć karteczkę z numerem telefonu mamy.

X. ŻYWIOŁY (zachowanie podczas śnieżycy, powodzi, wichury, huraganu, burzy, dużego nasłonecznienia itp.)

Żywioły mogą zaskoczyć dzieci i dorosłych w każdym momencie dnia i nocy. Naszym celem jest wyposażenie dzieci w wiedzę na temat zagrożeń jakie niosą żywioły i sposobu ochrony.

Cele szczegółowe:

- Dziecko posiada umiejętność właściwego doboru ubrania odpowiedniego do warunków atmosferycznych,
- Rozumie konieczność pozostania w miejscu bezpiecznym podczas trudnych warunków pogodowych,
- Wie, gdzie się ukryć i jak postępować w obliczu zagrożenia związanego z nagłą zmianą pogody.

Zadania:

1. Dbanie o własne bezpieczeństwo podczas trudnych warunków pogodowych.
2. Potrafi zachować spokój i odpowiednio reagować.
3. Uświadomienie dzieciom innych skutków żywiołów (brak prądu, ogrzewania)

Formy realizacji:

1. Analiza przeżytych zdarzeń (bazowanie na doświadczeniu)
2. Cykliczne prowadzenie kalendarza pogody.
3. Powiązanie żywiołów z porami roku.
4. Blok tematyczny „Zła pogoda”

Oczekiwane umiejętności i wiadomości:**Dziecko:**

- Rozumie konieczność pozostania w bezpiecznym miejscu w trudnych warunkach pogodowych,
- Wie, gdzie się ukryć i jak postępować w obliczu zagrożenia związanego z nagłą zmianą pogody,
- Posiada umiejętność właściwego doboru ubrania odpowiedniego do warunków pogodowych.

Program zatwierdzono do realizacji decyzją Rady Pedagogicznej podczas posiedzenia Rp dnia.....